

XVI SASTANAK PODODBORA ZA TRGOVINU, INDUSTRIJU, CARINU I POREZE

4. oktobar 2023.

Brisel
(hibridna forma)

UVOD

Sastankom je predsjedavao Majkl Miler, šef Jedinice za Crnu Goru i Srbiju u generalnom Direktoratu EK za susjedstvo i proširenje, dok je sa crnogorske strane sastanak vodila Jovana Krnić, tadašnja v.d. generalne direktorice u Ministarstvu ekonomskog razvoja. EK je istakla obnovljeni politički fokus na proširenje EU i priliku za Crnu Goru da napreduje na svom putu ka EU, podsjećajući da će tempo napredovanja biti određen napretkom Crne Gore. EK je naglasila da su pravilno funkcioniranje novog parlamenta i formiranje nove Vlade ključni za dostizanje napretka u integracionom procesu. Na sastanku je istaknuta važnost Novog plana rasta za Zapadni Balkan u cilju približavanja Crne Gore jedinstvenom tržištu EU. Crna Gora je izvijestila o postignutom napretku u pregovaračkim poglavljima obuhvaćenim ovim Pododborom, potvrđujući svoju predanost Zajedničkom regionalnom tržištu i na tom putu cijeneći podršku EU.

SLOBODA KRETANJA ROBE

Obije strane su se složile da pored toga što ima visok stepen usklađenosti Crna Gora treba da naročito nastavi s usklađivanjem zakonodavstva s *pravnom tekovinom EU* u oblasti lijekova kao i implementaciju i sprovođenje zakonodavstva u oblasti upravljanja hemikalijama. Komisija je pozdravila napredak koji je Crna Gora postigla na putu sticanja statusa punopravnog članstva Instituta za standardizaciju u Evropskom odboru za standardizaciju (CEN) i Evropskom odboru za elektrotehničku standardizaciju (CENELEC), ohrabrujući Vladu Crne Gore da učini sve što je njenoj moći da se ispune preostali uslovi. Takođe, EK je naglasila važnost jačanja administrativnih i finansijskih resursa u dijelu slobodnog kretanja roba i infrastrukture kvaliteta a naročito u koordinacionom dijelu koji je u nadležnosti Ministarstva ekonomskog razvoja tj direkciji za infrastrukturu kvaliteta. S tim u vezi Komisija je naglasila i potrebu da Crna Gora osigura održivost svog nacionalnog tijela za farmaceutski nadzor s odgovarajućim resursima za njegovu implementaciju.

Operativni zaključci:

1. *Crna Gora će završiti usklađivanje svog zakonodavstva s Direktivom o cijenama lijekova 89/105/EEZ, Uredbom o kliničkim ispitivanjima 536/2014/EZ i Direktivom 2001/83/EZ do II Q 2024. godine.*

2. Crna Gora će preduzeti konkretne mjere za povećanje održivosti svog nacionalnog tijela za farmaceutski nadzor na temelju odgovarajućih resursa u cilju implementacije pravne tekovine EU-a u oblasti farmaceutskog nadzora uključujući Zbirku postupaka Unije, do drugog kvartala 2024.
3. Crna Gora će dostaviti detaljne ažurirane informacije o usklađivanju svog zakonodavstva s pravnom tekovinom EU novog, globalnog i starog pristupa, uključujući lijekove i medicinske uređaje, u četvrtom kvartalu 2023.
4. Crna Gora će preduzeti daljnje korake za sprovođenje zakonodavstva o upravljanju hemikalijama i obavijestiti Komisiju kada preduzme mjere.
5. Crna Gora će preduzeti sve mjere pod svojom kontrolom kako bi osigurala da Institut za standardizaciju Crne Gore (ISME) postane punopravni član Evropskog odbora za standardizaciju (CEN) i Evropskog odbora za standardizaciju u elektrotehnici (CENELEC) do drugog kvartala 2024. godine.
6. Crna Gora će ojačati koordinaciju slobodnog kretanja roba te ljudske i financijske kapacitete odjeljenja za QI koje djeluje u okviru Ministarstva ekonomskog razvoja kako bi se dodatno unaprijedila koordinacija sa svim relevantnim institucijama i implementirale obaveze iz horizontalnog zakonodavstva okvir do drugog kvartala 2024.
7. Komisija će dovršiti procjene predloga zakona koje je podnijela Crna Gora, posebno Predlog Zakona o građevinskim proizvodima i Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nadzoru proizvoda na tržištu, te ih podijeliti s Crnom Gorom do prvog kvartala 2024.

PREDUZETNIČKA I INDUSTRIJSKA POLITIKA

Komisija je pozdravila pridruživanje Crne Gore Programu jedinstvenog tržišta EU (Single Market Programme). Takođe, pozvala je Crnu Goru da završi proces usklađivanja s Direktivom o borbi protiv zakašnjeliha plaćanja i u skladu s tim usvoji Zakon o rokovima izmirenja novčanih obaveza. Nadalje, Komisija je ohrabрила Crnu Goru da se u potpunosti uskladi s ciljevima i načelima industrijskih politika EU-a i da usvoji novu Industrijsku politiku Crne Gore za period 2024.-2028., kao i dokument koji bi trebalo da naslijedi Pravce razvoja Crne Gore, shodno navodima crnogorske strane Naglašena je važnost daljeg smanjenja regulatornog i administrativnog opterećenja, kao doprinos naporima protiv praksi neformalnog poslovanja.. Komisija je pozvala Crnu Goru da dodatno pojasni upravljanje preduzećima u državnom vlasništvu (DP), uključujući planirane privatizacije, te da finalizuje izradu zvaničnog registra državnih preduzeća.

Operativni zaključci:

1. Crna Gora će u saradnji sa službama Komisije završiti usklađivanje s Direktivom o zakašnjelih plaćanja i u skladu s tim usvojiti Zakon o rokovima izmirenja novčanih obaveza do drugog kvartala 2024. godine.
2. Crna Gora će preduzeti potrebne aktivnosti za uspješno sprovođenje Sporazuma o pridruživanju Programu jedinstvenog tržišta.

3. Crna Gora će, prema Programu rada Vlade za 2024. godinu, do IV kvartala 2024. godine usvojiti krovni, razvojni dokument – „Pravci razvoja“.
4. Crna Gora će usvojiti novu Industrijsku politiku 2024-2028. s Akcionim planom 2024, do kraja drugog kvartala 2024.
5. Crna Gora će završiti Službeni registar preduzeća u državnom vlasništvu i obavijestiti Komisiju o preduzećima u sektorima iz poglavlja 20 (naziv, šifra nomenklature ekonomskih djelatnosti (NACE)) tokom prvog kvartala 2024.
6. Crna Gora će dostaviti pisane informacije Komisiji u vezi s postavljenim pitanjima o upravljanju preduzećima u državnom vlasništvu, uključujući planirane privatizacije tokom četvrtog tromjesečja 2023. Na temelju toga, poseban naknadni sastanak između Crne Gore i Komisije biće organizovan tokom prvog kvartala 2024.
7. Crna Gora će u prvom tromjesečju 2024. obavijestiti Komisiju o radnjama u nadležnosti Ministarstva ekonomskog razvoja kao i drugih institucija, koje su prihvaćene od strane Radne grupe za smanjenje regulatornog opterećenja.

TRGOVINA

Komisija je pozdravila usklađivanje Crne Gore s trgovinskim pravilima i pozicijama EU, uključujući i Svjetsku trgovinsku organizaciju. Takođe, je pohvaljeno dosadašnje usklađivanje Crne Gore s režimom sankcija EU protiv Rusije, ohrabrujući zemlju da to učini i u kontekstu 11. paketa sankcija EU. Obije strane su se složile kako je važno da Crna Gora nastavi da igra aktivnu ulogu u sprovođenju CEFTA sporazuma i Akcionog plana zajedničkog regionalnog tržišta, uključujući i područje prava intelektualne svojine. Komisija je dostavila inovirane podatke o skrining mehanizmu stranih direktnih investicija (FDI skrining mehanizam) i zatražila od Crne Gore da pojasni svoje planove po ovom pitanju. Na kraju je dogovoreno da će Crna Gora dostaviti informaciju o transformaciji Investiciono-razvojnog fonda u Crnogorsku razvojnu banku i donošenju pravila/propisa u dijelu izvoznih kredita.

Operativni zaključci:

1. Crna Gora će dostaviti informacije o svojim planovima u vezi sa transformacijom Investiciono-razvojnog fonda u Crnogorsku razvojnu banku i planovima za donošenje pravila/propisa koja se odnose na izvozne kredite do drugog kvartala 2024.
2. Crna Gora će dostaviti informacije o tehničkoj Radnoj grupi CEFTA-e za smanjenje trgovinskih troškova, planiranim aktivnostima i vremenskom okviru za sprovođenje do prvog kvartala 2024.
3. U kontekstu Poglavlja 3, Crna Gora će dostaviti informacije o analizi potrebe za izmjenama i dopunama postojećeg Zakona o uslugama: planirane izmjene i rokovi za donošenje revidiranog Zakona.
4. Crna Gora će nastaviti da igra aktivnu ulogu u sprovođenju Akcionog plana zajedničkog regionalnog tržišta. U ovom kontekstu, Crna Gora će do drugog kvartala 2024. dostaviti informacije o napretku u dijelu planiranog projekta o pravima intelektualne svojine koje vodi EUIPO.

5. *Crna Gora će do drugog kvartala 2024. obavijestiti Komisiju ukoliko je FDI skrinig mehanizam planiran ili uveden.*
6. *U kontekstu poglavlja 31, Crna Gora će dostaviti informacije o usvajanju 11. paketa sankcija EU protiv Rusije u četvrtom kvartalu 2023. godine.*
7. *Crna Gora i Komisija će u četvrtom kvartalu 2023. dodatno razmijeniti trgovinske statističke podatke, a kako bi se razjasnile određene razlike, posebno u vezi s trgovinom mineralnim proizvodima.*
8. *Crna Gora će dostaviti kontakt podatke nadležnog ministarstva u vezi s novim trgovinskim pravilima EU o krčenju šuma (Uredba EU 2023/115 Evropskog parlamenta i Savjet 31. maja 2023) u četvrtom kvartalu 2023.*

CARINE

Komisija je izrazila žaljenje zbog kašnjenja u procesu implementacije novog kompjuterizovanog tranzitnog sistema i sprovođenja postupka zajedničkog tranzita, podstičući Crnu Goru da preduzme mjere kako bi osigurala svoje pravovremeno pristupanje Konvenciji EU o zajedničkom tranzitu. Takođe je istaknuta važnost osiguravanja dovoljnog broja ljudi i finansija za implementaciju i nadogradnju carinskih IT sistema. Što se tiče ilegalne trgovine duvanom, Komisija je naglasila da su Crnoj Gori potrebni snažniji napori i opipljivi učinci, kroz jačanje saradnje s nadležnim agencijama EU-a. Nadalje je precizirano da to uključuje jačanje kapaciteta svih uključenih institucija, unaprjeđenje rada pravosudnog lanca, razbijanje kriminalnih mreža i poboljšanje evidencije pravosnažnih osuđujućih presuda i oduzimanja imovinske koristi stečene krivičnim djelom. Komisija je pozvala na jačanje mjera za borbu protiv krijumčarenja duvana, uključujući intenziviranje kontrola i sistema nadzora u slobodnim zonama Crne Gore, te na uništavanje zaplijenjenih cigareta u Crnoj Gori, podsjećajući zemlju da specificira svoj zahtjev za pomoć EU-a u vezi s tim. Konačno, Komisija je pozdravila pridruživanje Crne Gore Carinskom programu EU.

Operativni zaključci:

1. *Uprava prihoda i carina (RCA) će, u skladu sa svojom reorganizacijom, riješiti stalne probleme s osobljem i IT-om tokom četvrtog kvartala 2023.*
2. *RCA će nastaviti obavještavati Komisiju o svom napretku u usvajanju zakonodavnih i administrativnih/proceduralnih zahtjeva za pristupanje Zajedničkom tranzitu u Crnoj Gori do drugog kvartala 2025.*
3. *Crna Gora će pojačati svoje mjere za borbu protiv krijumčarenja duvana, uključujući intenziviranje kontrola i sistema nadzora u slobodnim zonama do drugog kvartala 2024.*
4. *Crna Gora će potvrditi Komisiji da je povukla odobrenje za rad Slobodnoj zoni „Novi duvanski kombinat“ u Podgorici do drugog kvartala 2024.*
5. *RCA će nastaviti s aktivnostima na sprovođenju Protokola o eliminaciji nezakonite trgovine duvanskim proizvodima Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije*

o kontroli duvana (FCTC) kako bi se uklonila nezakonita trgovina duvanskim proizvodima;

- 6. Crna Gora će odgovoriti na pismo Komisije u cilju uništavanja zaplijenjene imovine, posebno cigareta u Luci Bar.*

OPOREZIVANJE

Komisija je pozvala Crnu Goru da pojača borbu protiv prevara u vezi akciza na mineralna ulja širenjem obuhvata fiskalnog označavanja na mineralna ulja sa sniženom stopom/oslobođenjem kao i da nastavi usklađivanje sa pravnom tekovinom EU proširenjem akciza na električnu energiju i prirodni plin. Takođe je pozvala Crnu Goru da dodatno uskladi svoje zakonodavstvo o direktnom oporezivanju sa pravnom tekovinom EU i da završi sa rješavanjem problema identifikovanih u Izvještaju TADAT (alat za dijagnostičku procjenu poreske uprave). Komisija je podstakla Crnu Goru da završi pripreme za pokretanje automatske razmjene podataka o bankovnim računima u skladu s obvezom Crne Gore prema OECD-u, te da dalje razvija IT sisteme u područjima direktnog i indirektnog oporezivanja. Nadalje, istaknuta je važnost za Crnu Goru jačanja administrativnih kapaciteta i potrebne infrastrukture u središnjim i lokalnim poreskim kancelarijama za sprovođenje poreskog zakonodavstva i efikasno prikupljanje poreza. Konačno, Komisija je pozdravila pridruživanje Crne Gore programu EU Fiscalis.

Operativni zaključci:

- 1. Crna Gora će ojačati kontrolne mehanizme kako bi se borila protiv prevara sa akcizama na mineralna ulja proširujući obuhvat fiskalnog označavanja na mineralna ulja sa sniženom stopom/oslobađanjem do IV kvartala 2024. godine.*
- 2. Crna Gora će usvojiti kalendar radi usklađivanja svog zakonodavstva u dijelu akciza na električnu energiju i prirodni gas sa EU acquis-om do II kvartala 2025. godine.*
- 3. Crna Gora će dalje usklađivati svoje zakonodavstvo u dijelu direktnih poreza sa EU acquis-om do IV kvartala 2024. godine.*
- 4. Poreska uprava će zaključiti adresiranje problema identifikovanih u TADAT izvještaju (alat za dijagnostiku Poreske uprave) do II kvartala 2024. godine.*
- 5. Crna Gora će završiti pripreme za pokretanje automatske razmjene informacija o finansijskim računima u skladu sa obavezom Crne Gore prema OECD-u do II kvartala 2024. godine.*
- 6. Crna Gora će ojačati administrativne kapacitete i potrebnu infrastrukturu u Poreskoj upravi i Upravi carina radi implementacije i sprovođenja poreskog zakonodavstva i efikasnog prikupljanja poreza do II kvartala 2025 godine.*
- 7. Crna Gora će ojačati kapacitete Kancelarije za vezu i Kancelarije za vezu u dijelu akciza kako bi iste bile dovoljno popunjene i operativne do I kvartala 2025. godine.*